

Met de goede vooruitzichten op een werkzaam vaccin, komen ook lastige vragen op tafel. Wat als onvoldoende mensen zich willen laten inenten?

FOTO GETTY

Politiek, bedrijfsleven en medici worstelen met vaccinatieweigeraars

PRIVILEGES NA EEN PRIJK?

Straks zijn er twee soorten Nederlanders: de gevaccineerden en de ongevaccineerden. Komen er dan beperkingen voor wie de coronaprik niet heeft gehaald?

door Silvan Schoonhoven

Donderdag komt de Gezondheidsraad met een pakket adviezen over hoe de eerste schaarse vaccins verdeeld moeten worden. Veel is nog onzeker, maar een ding is zeker: een algehele vaccinatieplicht vanwege corona komt er niet. Daar is 'geen enkele discussie' over, benadrukte minister De Jonge (Volksgezondheid) al eerder nadat hij in de Tweede Kamer iets in die richting had gesuggereerd, wat hem op felle kritiek kwam te staan.

Het thema ligt uiterst gevoelig, bleek toen. Tegenstanders laten op sociale media smakeloze plaatjes rondgaan van mensen met Jodensterren met 'niet gevaccineerd' erop.

Toch wordt in politiek en

bedrijfsleven openlijk nagedacht over de situatie in 2021, als het coronavaccin ruim beschikbaar is maar niet iedereen de injectie haalt. De inentingsbereidheid neemt af, blijkt uit nieuw onderzoek van I&O Research. In juni was het nog bijna driekwart, nu is het nog maar 60 procent. In plattelandsgedebieden wil iets meer dan de helft zich laten vaccineren tegen corona.

Vaccinweigeraars jaag je alleen maar verder in de gordijnen met elke hint in de richting van een vaccinatieplicht, waarschuwt universitair hoofddocent

rechtsfilosofie Roland Pierik van de Universiteit van Amsterdam. „Dan gaan ze zich vastbijten. Als ik ruzie heb met mijn vrouw over de afwas ga ik ook niet meteen over een scheiding beginnen, dat werkt averechts.”

Bereidheid gedaald naar 60 procent

Minister De Jonge sluit zich bij die gedachte aan. Hij benadrukte dinsdag nog: „Ik wil er niet over nadenken in termen van

privileges. Dat suggereert druk of dwang, en dat wil ik niet.”

Maar moeten de gevaccineerden dan lijden onder de weigeraars? De Jonge suggereerde vorige week nog dat ingeënte burgers zich

straks niet meer strikt aan de coronamaatregelen hoeven te houden. Veel bedrijven klinkt dat als muziek in de oren. De Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals zag een voorkeursbehandeling voor gevaccineerden ook wel zitten, zei directeur Berend Schans eerder. Microbioloog Hans Zaaier stelde zich bij *OP1* al voor dat bezoekers alleen het Pinkpopterrein op kunnen met een vaccinatiepaspoort.

Het is helemaal niet gek om Nederlanders meer vrijheden te geven als ze zijn ingeënt, meent Pierik. „Je bent verplicht om ervoor te zorgen dat je anderen niet besmet en daarbij krijg je straks misschien de keuze: voorkom ik besmetting van anderen door in lockdown te gaan, of laat ik me vaccineren? Dat onderscheid is niet zo raar. Als je gevaccineerd bent, ben je namelijk niet meer besmettelijk, dus waarom moet je dan in lockdown blijven?”

Mag je antivaxers zomaar de toegang weigeren in

dansclub of concertzaal? Ja, denkt advocaat en hoogleerbaar gezondheidsrecht Jaap Sijmons. „Als je iets mag verbieden, mag je het ook toestaan onder voorwaarden. Het maatschappelijk belang om bepaalde sectoren te openen is heel groot. Zolang je maar een gerechtvaardigd onderscheid maakt. Het wordt pas onrechtmatig als er bijvoorbeeld te weinig vaccin beschikbaar zou zijn voor iedereen.”

Vraag twee is hoe je zo'n onderscheid praktisch zou moeten uitvoeren. Een Nederlandse ondernemer is al bezig om een reserveringssysteem te ontwerpen voor concertkaartjes waarbij de klant kan aankruisen of hij gevaccineerd is. Luchtvaartmaatschappijen spelen ook met de gedachte om een soort coronapaspoort in te voeren. Zo kunnen ze zien

wie negatief getest of gevaccineerd is en wie niet, wat mogelijkheden biedt aan landen met reisbeperkingen of quarantainemaatregelen.

United Airlines experimenteert op de lijn Hongkong-Singapore met CommonPass, een app gebouwd in samenwerking met het World Economic Forum.

Voor westerse maatschappijen lijkt zo'n digitaal coronapaspoort echter vrijwel onhaalbaar vanwege de grote inbreuk op de privacy.

Het is de vraag of de grote tweedeling in de samenleving er ooit komt. Om het virus onder de duim te krijgen is het nodig dat zo'n 60 tot 70 procent van de bevolking zich inent. Pierik verwacht dat die aantallen uiteindelijk toch wel gehaald worden. „Ik denk niet dat we voortdurend in hele of halve lockdowns blijven steken van-

wege vaccinweigeraars. Als voldoende mensen zich laten inenten, kunnen we de paar weigeraars er wel bij hebben. Die liften als het ware mee op de bescherming door de groep gevaccineerden.”

Voor medisch personeel geldt dat niet. Zij krijgen wél het dringende advies om zich te laten inenten. Wie weigert, kan worden overgeplaatst of in het uiterste geval zelfs ontslagen worden, veronderstellen Pierik en zijn collega Evert Verhul, hoogleraar arbeidsrecht van de Universiteit van Amsterdam.

Werkgevers mogen dat soort eisen opleggen. Een verpleegkundige die bijvoorbeeld op grond van geloof weigert te werken met onbedekte onderarmen, mag naar een andere functie worden overgeplaatst. „Het is duidelijk dat de zorginstelling er groot belang bij heeft om de kans op besmetting van patiënten zo klein mogelijk te houden.”

Sectoren zien wat in 'coronapaspoort'